

خواندنهك بو

راپورتا ناموزگه‌ها واشنتون بو سياسته روژهلالاتا ناڤين ل دور رهوشا كوردستاني

خالد دبيره‌شى

دهمەك بوو راگه‌هاندنا دوژمنان ب هەمی هیز و ئالاقین خۆقه كه‌فتبونه د بزاقی دا بو كریت كرنا رویی سپیی خەلكی كوردستاني و ره‌شكرنا وی رویی گەشی بەره‌ف ئاڤاكرنا ئاڤاهیی دیموكراسیزمی دچیت و روژانه ب ده‌هان گوتاریت پروی ژهر، كومه‌كا روژنامه و كوڤار و مالپه‌ران ل هەمبیزی خو دگرتن و هەر نڤیسینه‌كا ب دژی سه‌ربۆر و حكومدار یا كوردستاني هاتبا نڤیسین ب زۆترین دەم بوو چەندین زمانان دهاتنه وه‌رگێران و به‌لاڤكرن، مینا نڤسین و راپورتین مايكل روبن و كومه‌كا نڤیسهرین تورك و عه‌ره‌ب و قی ئیكی ژى كارتیكرنه‌كا مه‌زن ل سه‌ر دیتنا جیهانی بوو سه‌ر بۆرا مه‌ كر و تا كو وه‌لى هاتی كو هندهك ئاڤه‌ندیت ئەمريكی هزر ل هندی بکه‌ن كو سه‌ره‌دانا كوردستاني بکه‌ن و دویڤچونا هندهك راستیان بکه‌ن و ل قی دوماهی لیزنه‌كا بی ئالی یا سه‌ر ب ناموزگه‌ها واشنتون بوو سياسته‌تا روژهلالاتا ناڤين یا ئەمريكی سه‌ره‌دانا كوردستاني كر.

ل دویڤ هندهك پیزانینان هەر ب گه‌هشتنا قی لیزنی بو كوردستاني و ل دویڤ پروگرامه‌كی به‌ره‌ره‌ه و دارشتی ژ ئالیی وانڤه، ده‌ست ب چەندین دویڤ چوان هاته‌ كر و چەندین ته‌وه‌ر ب خۆقه دگرتن ژ وان، ره‌وشا ئابوریا هەر كه‌سه‌كی، ئازادییت سیاسى، ئازادیا بوچوونان، ره‌وشا روژنامه‌فانیی و میدیایی ب گشتی، ره‌نگی خو ب ریفه‌برنی، ئاستی گه‌نده‌لیی، مافیت مروڤی، ئاستی ته‌ناهیی ل كوردستاني ژ هەمی ئالیانڤه، په‌یوه‌ندیی كوردستاني دگه‌ل به‌غدا و دیسان دگه‌ل ده‌ووبه‌ریت كوردستاني هاته‌ ئەنجامدان.

ئارمانجا قی دویڤچونا قی لیزنی ئەو بوو راستیا ره‌وشا كوردستاني وه‌كو خو دانیه‌ته به‌ر سینگی بریار بده‌ستین كوچكا سپی و وه‌زاره‌تا ده‌رڤه و ئاڤه‌ندین ڤه‌كولینان ل ئەمريكا و ئەڤه بو جارا ئیكی یه‌ ب قی ره‌نگی و ل سه‌ر هندهك پرنسیپیت زانستی و ستانداردین جیهانی ڤه‌كولین ل سه‌ر ره‌وشا كوردستاني ده‌میته‌ كر و هه‌لسه‌نگاندن ب دیتنه‌كا واقعی هاتیه‌ كر و قی لیزنی گه‌له‌ك بزافه‌ كرينه‌ كو ب دروستی د به‌رنامی حكومه‌تا كوردستاني و د خەلكی وی بگه‌هیت و بزانیته‌ كانی ئەدانا حكومه‌تی د خو ریفه‌برنی دا یی چه‌وا بویه و چ كریه و به‌رنامیت پاشه‌روژی چنه و ل به‌ره‌ چ بکه‌ت. ب ره‌نگه‌كی گشتی كو بوو جارا ئیكی یه‌ راپورته‌كا ب قی ره‌نگی شروڤه‌یا ره‌وشا كوردستاني تیدا هاتیه‌ كر و ئەو پروڤاگاندین ل سه‌ر كوردستاني دهاتنه‌ كر هەمی بو ره‌ئیا جیهانی دیاربوون و قی راپورتی سه‌ربۆرا كوردستاني ب چيروكه‌كا سه‌ر كه‌فتنی ب ناڤكریه.

راپورت هەر چەنده هەمی ده‌ره‌ژه‌وه‌ندیا كوردستاني دا هاتیه‌ به‌ره‌ڤه‌ كر، ئی ب ره‌نگه‌كی نه‌ ئیكسه‌ر هندهك ریا نیشا مه‌ده‌ت و ل سه‌ر مه‌ژی پیدڤی دكه‌ت ئەم ل به‌ر چاڤه‌ بگرن و په‌یره‌و بکه‌ین وه‌كو:

۱- هوون نه‌شین نمونه‌كا سه‌ر كه‌فتیا حكومرانیه‌كا باش و دیموكراسی ب ده‌ست ڤه‌بینن ئەگه‌ر هوون پشت ب خو نه‌گریدهن بوو ئاڤاكرنا پاشه‌روژا خو.

۲- مادم ئارمانجا وه‌ ئاڤاكرنا دیموكراسیزمی و پاشه‌روژه‌كا به‌خته‌وه‌ره‌ بوو وه‌لائیته‌ خو وه‌ پترل هەر ده‌ڤه‌ره‌كا دی پیدڤی ب دوستایه‌تیا جیرانین خو هه‌یه، پاراستنا ته‌ناهییا كوردستاني و بزافه‌ كر بو چاره‌كرنا ئالوزیان و چاره‌كرنا وان دگه‌ل به‌غدا ب ريكیت ناشتی و دیالوگی بکه‌ن.

۳- راپورت ده‌می هه‌ڤه‌یڤینی دگه‌ل بریار ب ده‌ستین كوچكا سپی دكه‌ت دبیریه‌ته مه‌ژی، ژبوو هندی كو جیهانا ژ ده‌رڤه‌ پتر پيشوازییا وه‌ بکه‌ت و جڤاکی نیڤ ده‌وله‌تی وه‌ ل هەمبیزا خو بگريت پیدڤیه‌ هوون ب هویری و کویری پیداچونی د خودا بکه‌ن و هەمی كیم و كاسین خو چاره‌بکه‌ن و چاره‌ یان بو ئاریشین خو ببینه‌ڤه‌.

۴- راپورت ب باشی په‌سنا یاسایی ل كوردستاني دكه‌ت و دبیریه‌ت سه‌روه‌ریا یاسایی ل عیراقی و ل گه‌له‌ك وه‌لائیته‌ هه‌ڤه‌یما نیته‌ ئەمريكا بشتره‌، ئی دگه‌ل هندی دڤیت بزاین كو ئەو یی دبیرین ره‌وشا خو دڤی بواریدا باشتر ئی بکه‌ن و پتر پيشڤه‌ به‌ن و نابیت هوین دڤی چارڤه‌یدا بمین، یا فه‌ره‌ كو هوون ژى بگه‌هه‌ ئاستیت باشتر.

۵- ژبلی راپورت ب گشتی د به‌ره‌ژه‌وه‌ندیا مه‌دایه‌ ئەو بخو به‌رسڤه‌كه‌ ژى بو وان ئالیته‌ دزایه‌تیا سه‌ربۆرا كوردستاني دکه‌ن. ب دیتنا مه‌ یا فه‌ر و پیدڤیه‌ هەر كه‌سه‌كی كوردستاني ئاڤه‌روكا قی راپورتی باش بخوینیت و سازینت روژنامه‌فانی و راگه‌هاندنی ژى ڤه‌كولینین تیر و تژی ل سه‌ر بکه‌ن و هیڤیا مه‌ ئەوه‌ ئەو روژنامه‌ و سازى و مالپه‌رین ئەلكترونی ب خودا بچنه‌ڤه‌ ییت كو چەندین گوتار و راپورتین ژه‌راویین وه‌كی روبن و بین دیتر وه‌ردگێرا نه‌ سه‌ر زمانى كوردی و به‌لاڤه‌ دكرن و بزافه‌ دكرن مه‌ژی وه‌رگړی خو تيك بدن، بزاقی بکه‌ن بو ڤه‌گوه‌زاتنا واقعی كوردستاني وه‌كی خو بو ره‌ئیا ناڤخویی و ژ ده‌رڤه‌.